

Borba za opstanak Apoteka Beograd: Štrajk upozorenja kao opomena državi

Radnici i radnice Apotekarske ustanove „Beograd“ su prošlog četvrtka održali jednodnevni štrajk upozorenja u svim sektorima koji ulaze u sastav ovog državnog preduzeća, uključujući apoteke, laboratorije, magacin centralnog snabdevanja i druge službe. Ovo je bio prvi štrajk u istoriji preduzeća, jasno stavljajući javnosti do znanja da su radnici rešeni da se bore za opstanak svojih radnih mesta i da pruže otpor monopolu privatnih apoteka.

Situacija u Apotekama Beograd je alarmantna već duže vreme. Radnici nemaju osnovne uslove za dostojanstven i bezbedan rad. Primarna zdravstvena zaštita stanovništva kao ključna delatnost Apoteka Beograd je onemogućena zbog neredovnog snabdevanja osnovnim lekovima i medicinskim sredstvima, uključujući insuline, antibiotike, imunosupresive, citostatike, analgetike i lekove sa D liste.

Dok poslednjih godina u Beogradu i širom Srbije cvetaju novi lanci luksuznih privatnih apoteka, Apoteke Beograd po ubrzanom postupku postaju relikvija prošlosti kojoj se očigledno sprema neka vrsta privatizacije, rasparčavanja i otpuštanja radnika.

Trenutno se nema sredstava ni za nabavku lekova ni za plate radnika i radnica budući da je račun preduzeća u blokadi. Iako je Grad Beograd, kao osnivač Apoteka Beograd preduzeo određene mere za restrukturiranje preduzeća još u Aprilu, one nisu dale pozitivne rezultate.

Koren problema Apotekarske ustanove „Beograd“ leži u divljem kapitalističkom tržištu lekova na kojem privatni lanci apoteka manipulišu cenama proizvoda kako bi obezbedili sebi monopol na tržištu, istiskujući državne apoteke, koje nemaju načina da se

takmiče sa privatnim lancima.

Jedan od osnovnih problema, kako ističu radnici Apoteka Beograd, jeste i nepostojanje pravnih propisa o minimalnoj udaljenosti između apotekarskih objekata, pa tako imamo slučajeve da se u neposrednoj blizini državnih apoteka nalazi po nekoliko privatnih, koje svojim loyalty programima popusta i agresivnim marketingom preuzimaju primat na tržištu.

Zbog sprovođenja centralizovanih nabavki preko Republičkog fonda zdravstvenog osiguranja državne apoteke su izgubile mogućnost povoljnije nabavke od proizvođača lekova.

Radnici Apoteka Beograd kao jednog od glavnih odgovornih za situaciju u preduzeću smatraju ministra zdravlja, [Zlatibora Lončara](#), čiju ostavku zahtevaju kao minimalni čin sankcija za one koji su dozvolili da državne apoteke dođu u trenutnu situaciju.

Takođe, pozicija državnih apoteka u odnosu na privatne je nepovoljnija i u pogledu bankarskog sistema. Dok iza privatnih apoteka stoji krupni kapital koji ispunjava uslove za dizanje različitih vrsta kredita, državne apoteke nemaju takvu vrstu finansijske potpore koja bi im omogućila da putem kredita premoste postojeće novčane probleme.

Konačno, radnici Apoteka Beograd upozoravaju da ukoliko se ne nađe rešenje za tešku situaciju ovog državnog lanca apoteka, može doći do gubitka kontrole države nad snabdevanjem stanovništva lekovima. Ovo je posebno zabrinjavajuće ako uzmemo u obzir da kapitalisti koji stoje iza privatnih lanaca apoteka nemaju nikakvu vrstu makar nominalne obaveze i odgovornosti prema radnom narodu.

Klasna solidarnost ne brani državu kao nekakvog zaštitnika radničke klase za kog smatramo da treba da kontroliše snabdevanje lekovima. Međutim, razumemo da ukoliko se Apoteke Beograd ugase ili privatizuju, gašenje ovog ključnog dela državnog apotekarskog sektora otvara put ka još većoj

neizvesnosti i manipulacijama cenama lekova.

Ako ne postoji državna apoteka u kojoj se lekovi izdaju na recept i u kojoj se poštuju propisi što se tiče prodaje lekova, kao i cena, onda možemo jednog dana da se probudimo i da najosnovniji lekovi koštaju X puta više, zato što neki kapitalista želi da uveća svoju zaradu.

Ovo smo već imali priliku da vidimo na primeru SAD-a gde je svojevremeno kapitalistički parazit [Martin Škreli](#) otkupio ekskluzivnu licencu za lek koji se koristi za lečenje HIV-a i kancera, Daraprim, i podigao njegovu cenu sa \$13.50 na \$750, dakle za oko 4000%. Dotični je svoj potez pravdao kao dobru poslovnu odluku i objasnio da je to uradio jer jednostavno ima prava na to.

Ovaj primer slikovito ilustruje kapitalistički pristup profitu. Ukoliko kapitalista može da uveća svoju zaradu nauštrb ljudskih života, on će to i uraditi.

Kako ne bismo došli jednog dana u sličnu situaciju, ne smemo da dozvolimo da preduzeća poput Apoteke Beograd postanu plen kapitalista.

[Aleksandar Šapić](#), gradonačelnik Beograda je uoči štrajka upozorenja radnika i radnica Apoteka Beograd, revoltiran što su radnici odbili njegov predlog da se preduzeće privatizuje poručio: "Zaposleni u Apotekama Beograd nisu prihvatili moje predloge, neka se obrate nekom drugom".

Ovom prilikom podsećamo da je privatizacija ključnih privrednih grana koje su nekada bile deo javnog sektora za vreme socijalističke Jugoslavije po pravilu rezultirala masovnim otpuštanjima i drastičnim podizanjem cena proizvoda i usluga privatizovanih firmi. Ista sudbina čeka i Apoteke Beograd ukoliko radnici i šira javnost ne pruže otpor.

U ovim trenucima masovnog samoorganizovanja protiv sistemskog nasilja kroz studentske plenuma i građanske zborove, smatramo

da je povezivanje borbe radnika Apoteka Beograd sa širim direktnodemokratskim protestnim pokretom od ključne važnosti.

Podrška studentskog pokreta radnicima GSP-a, prosvetarima, i drugim radničkim protestima je pokazala snagu klasne solidarnosti potlačenih na delu. Sada je potrebno da se ista ta solidarnost pokaže sa radnicima i radnicama Apoteka Beograd kroz zajedničke protestne aktivnosti i direktnu podršku štrajku.

Kada smo razjedinjeni, država i kapitalisti mogu lako da nas izoluju i pobede svojim represivnim aparatom, korumpiranim sudstvom i zakonima koji pogoduju jedino bogatima.

Ako smo ujedinjeni u otporu, možemo zajedničkim snagama da sprečimo bahatost političara i kapitalista, kako bismo primorali Grad Beograd da nađe rešenje za Apoteke Beograd, koje ne uključuje nikakvu privatizaciju.

Ipak, svako državno rešenje je za nas samo privremena mera jer kao anarhisti mi se umesto za privatizaciju ili nacionalizaciju, zalažemo za kolektivizaciju radnih mesta. Radnička klasa je ta koja stvara vrednost, ona treba i da direktno upravlja svojim radnim mestima putem radničkih zborova.